

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

b) lukion rehtorin roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien sisältöä ja arviointia tulee voimakkaasti kehittää, jotta diplomeista saadaan valtakunnallisesti tasokas mahdollisuus osoittaa erityislahjakkuutta, joka ei tule ylioppilaskokeissa ilmi. Variaatiota on liikaa sekä arvioinnissa että toteutustavoissa.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Luvussa on hyvin käsitelty myös niitä kriittisiä asioita, joita tähän uudistukseen liittyy. Asia ei ole yksinkertainen ja nopeasti muutettavissa. Myös taloudelliset vaikutukset tulee ottaa huomioon, kuten esityksessä on tehtykin.

Lukiodiplomien tuonti osaksi yo-tutkintoa kohtuullistaa erityistehtävälukioissa opiskelevien opiskelijoiden työmäärää ja kuormitusta. Urheilulukioiden, kuvataiteiden ja musiikin erityistehtävälukioissa erityisen lahjakkuuden harjoittelumäärät ovat jo kaksoisuran vaatimukset täyttäviä. Viiden kirjoitettavan aineen tekeminen pienensi huomattavasti näiden opiskelijoiden mahdollisuutta opiskelusuunnitelman keventämiseen ja erityislahjakkuuden harjoittamiseen. Pakollisten aineiden poislukuoikeuden merkitys pieneni huomattavasti, kun kirjoitettavien aineiden lukumäärä nousi..

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämä osio on kaikkein vaativin. Mikäli lukiodiplomit korvaavat yhden kirjoitettavan aineen, tulee haasteeksi antaa pisteitä viidestä kokonaisuudesta korkeakouluihin pyrittäessä. Ylioppilastutkinto, jossa yksi koe on korvattu diplomilla ei saa muodostua esteeksi opiskelijan etenemiselle korkeakouluihin.

Mielestäni myös laaja valikoima (talousosaaminen, teknologia) lukiodiplomeissa ei ole kannatettava. Uusi opetussuunnitelma laaja-alaisine aihekokonaisuuksineen, ainereaalijärjestelmä ja matematiikan sisällöt mahdollistavat näissä kokeissa uudenlaista painottamista, jolloin myös näiden osa-alueiden osaamista opiskelija voisi osoittaa ko. yo-kokeissa.

Mikäli tällainen uudistus tehdään, se pitää olla tiedossa hyvin aikaisessa vaiheessa ts. jo ensimmäisen lukiovuoden syksyllä, jolloin aletaan suunnitella lukusuunnitelmia. Myös pisteytys korkeakouluihin pitää olla tiedossa tuolloin. Viimeisimmät uudistukset ovat olleet opiskelijoiden näkökulmasta huonosti ajoitettuja. Muutoksia on tullut liian myöhään, jotta opiskelija olisi voinut huomioida ne opiskelusuunnitelmassaan.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten

lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mielestäni pohdinta lukiodiplomien laajentamisesta pitää tehdä harkiten. Uusien lukiodiplomienkin pitää kuvata jotenkin lukion opetussuunnitelman oppiaineiden erityisosaamista, joka on kehittynyt 12 vuoden aikana.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemaksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämä vaatii järjestelmällistä ja konkreettista kehitysyhteistyötä lukiokoulutuksen toimijoiden kanssa, koulutuksen lisäämistä ja diplomien jatkuvaa kehittämistä. Tarvitaan myös uudenlainen oppimisympäristö lukiodiplomeille. Word-dokumentti ei liene enää nykyaikaa....

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Velvoittavuutta ei kannata laajentaa. Tämäkin kohta vaatii kuitenkin yhteistyötä, verkostoja ja kouluttautumista.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Valtakunnalliset kehittäjälukiot ovat hyvä valinta tähän. Varsinkin kehittämis- ja luomisvaiheessa kannattaa hyödyntää erityistehtävälukioiden verkostoa, jolloin saadaan myös alueellista tietämystä paremmin huomioonotettua.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Pakollisten opintojaksojen sisältö tulee miettiä tarkoin. Se pitää olla velvoittava, mutta kuitenkin mahdollistaa jonkinlaista joustoa. Jos pohjakurssit tehdään kokonaan etänä, tulee pedagogisia ratkaisuja kehittää todella paljon, jotta ne tukevat opiskelijan osaamista ja kehittämistä. Niitä pitää myös päivittää koko ajan. Nykyisin lukiodiplomien kehittäminen ei ole ollut aktiivista eikä riittävää.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukioiden kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla

korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli lukiodiplomi korvaa yhden kirjoitettavan aineen, pitää (ei "voivat") korkeakoulujen hyödyntää niitä paremmin.

Jos korkeakoulut antavat pisteitä jatkossakin viidestä kirjoitettavasta perinteisestä yo-kirjoituksesta, moni korkeakoululinja sulkeutuu niiltä opiskelijoita, jotka ovat korvanneet yhden kirjoitettavan aineen lukiodiplomilla.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämän sisällön arviointiin ei osaamiseni riitä, eikä koulussani ole yhtään käsityön opettajaa. Tämä sisältää myös ehkä uhkia.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjäluokioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mielestäni näitä pitää tarkemmin tutkia ennen kehittämistyön toimeenpanoa.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

2) Kyllä vastaavat suurelta osin

Perustelkaa näkemysenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Kustannusvaikutuksiin pitää lisätä myös jonkun oppimisalustan/portfolioalustan/julkaisualustan käyttöönottoon ja kehittämiseen liittyvät kustannukset.

Ylöniemi Tuija
Sammon keskuslukio